

IMPACTUL INTERZICERII TRATAMENTULUI CU NEONICOTINOIDE ASUPRA SECTORULUI DE SEMINȚE DIN ROMÂNIA

Rezumat

Semințele certificate constituie unul dintre cei mai importanți factori care influențează potențialul de producție, iar una dintre cele mai critice decizii pe care trebuie să le ia fermierul este alegerea soiurilor pentru cultură.

Producerea de semințe: Odată cu intrarea României în UE se observă o creștere a interesului fermierilor pentru cumpărarea de inputuri de calitate și în special o cerere mai mare de semințe certificate din soiuri performante cantitativ și calitativ. În anul 2012 în România s-a produs o cantitate totală 359 mii tone de sămânță certificată destinată semănatului, de pe o suprafață de 144 mii hectare.

Începând cu anul 2007 România a devenit atractivă pentru multiplicarea semințelor, în special a celor de porumb și floarea soarelui, pentru comercializarea acestora în alte țări, ajungând în anul 2012 la valoarea de 172950 mii euro, din care în țări non UE valoarea exportului a fost de 89418 mii euro, principalele piețe fiind Rusia și Ucraina.

Balanța import/export: În ultimii ani volumul comerțului românesc cu semințe de porumb, floarea soarelui și rapiță a crescut semnificativ. Astfel, în anul 2012 aportul valutar a ajuns la valoarea de 150201 mii euro.

Implicațiile reglementării privind interzicerea tratării semințelor cu insecticide neonicotinoide asupra pieței semințelor

Regulamentul CE 485/2013 interzice utilizarea insecticidelor care conțin substanțe active din grupa neonicotinoidelor (clotianidin, imidacloprid, tiametoxam) pentru tratamentul semințelor, cu excepția cerealelor de toamnă. Restricția este valabilă timp de doi ani pentru a se evalua impactul asupra populațiilor de albine.

În România, ANSVSA nu a înregistrat nici un caz de mortalitate a familiilor de albine ca urmare a tratamentului semințelor cu insecticide din grupa neonicotinoidelor, iar numărul familiilor de albine, producția și exportul de miere au crescut în ultima perioadă.

Regulamentul are un impact negativ asupra agriculturii din România având în vedere utilizarea acestor insecticide ca mijloc de combatere a unor dăunători periculoși: *Tanymecus dilaticollis* (rățișoara porumbului sau gărgărița frunzelor de porumb), *Agriotes* sp. (viermii sârmă) și *Diabrotica virgifera virgifera* (viermele vestit al rădăcinilor de porumb), *Athalia rosae* L. (viespea rapiței), *Phylotreta* spp. și *Phylloides* spp. (purici de pământ).

Tanymecus dilaticollis este frecvent întâlnită în zona de sud și sud-est a țării unde constituie un factor limitativ al culturilor de porumb. Arealul general de dăunare este limitat la zonele circumscrise Mării Negre (România, Bulgaria, Turcia, Moldova, Ucraina, Rusia) cu mențiunea că nivelul populațiilor de insecte, inclusiv atacul cel mai important se semnalează în România, aceasta și datorită suprafețelor mari cultivate cu porumb și floarea soarelui care ocupă anual cca. 35% din suprafața arabilă.

Astfel, cultura porumbului în zonele de impact a dăunătorului *Tanymecus dilaticollis* nu poate fi realizată în afara unor măsuri energice de prevenire și de combatere a acestei insecte. Menționăm că, în deceniile 3-5 ale secolului trecut, înainte de utilizarea unor metode chimice, anual erau compromise zeci de mii de hectare de porumb, iar în primăverile secetoase chiar sute de mii de hectare. După utilizarea substanțelor chimice pentru combaterea insectelor unele suprafețe s-au reînsămânțat și de 2-3 ori deoarece la densități de 80-100 de insecte/metru pătrat culturile erau compromise. Specialiștii apreciază că atacul insectei are loc în prima perioadă de vegetație pe cca. un milion de ha datorită existenței unei rezerve biologice în sol de 40-70 adulți pe mp.

După anul 1998 se constată o evoluție tot mai performantă a metodelor de prevenire și de combatere a speciei *Tanymecus dilaticollis*, atât din punct de vedere al eficacității dar, mai ales, al protejării mediului, datorită impactului tot mai redus al produselor folosite (produse sistemice cu toxicitate redusă, doze tot mai mici, amplasarea produsului în zona țintă, fapt care protejează fauna utilă). Este de precizat că față de 25-30 kg/ha în cazul produselor de combatere folosite până în ultimul deceniu, în cazul produselor neonicotinoide se folosesc maxim 250 g substanță activă/ha la porumb și mai puțin în cazul culturii florei soarelui.

Lipsa utilizării acestor insecticide va conduce la dezvoltarea populațiilor de dăunători atât din specia *Tanymecus dilaticollis* cât și a viermilor sârmă din genul *Agriotes* sau, mai recent, a viermelui *Diabrotica virgifera virgifera* și la apariția exploziilor numerice, caracteristice anilor anteriori utilizării metodelor chimice, iar intensificarea gradului de atac poate avea un serios impact negativ asupra agriculturii din România.

În urma cuantificării impactului economic la porumb, floarea soarelui și rapiță, atât în cazul loturilor semincere cât și a culturilor de consum, am calculat pierderile datorate diminuării producției cu 20 și respectiv 40%, în condițiile în care am folosit ca an de bază anul 2012. Pierderile se produc atât prin diminuarea suprafețelor cultivate, dar și prin reducerea producțiilor obținute, diminuarea activității de procesare a semințelor, precum și a veniturilor la bugetul de stat.

Specificație	Pierderi de producție- mii euro	
	20%	40%
Porumb	-571831	-855435
Floarea soarelui	-45455	-58514
Rapiță	-6602	-8810
Total	-623889	-922759

La aceste pierderi trebuie adăugate cheltuielile cu reînființarea culturilor (cca 15% din suprafața cultivată) care se cifrează la valoarea de 562 mii euro anual.

Concluzii

1. În condițiile interzicerii insecticidelor din grupa neonicotinoidelor (clotianidin, imidacloprid și tiametoxam) pentru tratamentul semințelor, în prezent, nu există alte produse eficiente autorizate.
2. În România nu s-au înregistrat cazuri de mortalitate a familiilor de albine ca urmare a tratamentului semințelor cu insecticide din grupa neonicotinoidelor.
3. În Europa arealul general de dăunare al insectei *Tanymecus dilaticollis* este limitat la zonele circumscrise Mării Negre (România, Bulgaria, Turcia, Moldova, Ucraina, Rusia) cu mențiunea că nivelul populațiilor de insecte, inclusiv atacul cel mai important se semnalează în România, în special în zonele agricole favorabile culturilor de porumb și floarea soarelui;
4. Pe ansamblul agriculturii pierderile anuale vor fi între 623889 mii euro în varianta reducerii producției cu 20% și 922759 mii euro în varianta reducerii producției cu 40%, plus cheltuielile cu reînființarea culturii pe (15% din suprafață) în valoare de 562 mii euro. Fermierii solicită decidenților compensarea pierderilor suferite anual pe această cauză.
5. Pentru compensarea pierderilor de producție (variantele 20 - 40%) ar trebui semănat suprafețe suplimentare: cu porumb între 1089 - 2227 mii ha; cu floarea soarelui între 424 - 490 mii ha și rapiță între 64 - 87 mii ha.

6. În structura acestor pierderi fermierii sunt afectați în proporție de 72 % și 80 %. Pierderile pe culturi: porumb între 571831 și 855435 mii euro, rapiță între 6602 și 8810 mii euro și floarea soarelui între 45455 și 58514 mii euro;
7. Pierderi importante se vor înregistra și la nivelul furnizorilor de inputuri agricole (procesatori și comercianți de sămânță și produse de protecție a plantelor) ca și la nivelul bugetului de stat (impozit pe profit și venituri din certificarea semințelor);
8. Pe viitor România poate deveni o țară neatractivă pentru multiplicarea semințelor destinate exportului în țări non UE (Ucraina și Federația Rusă) care în anul 2012 a atins un nivel record.
9. La nivel european *Humboldt Forum pentru Alimentație și Agricultură (HFFA)* a efectuat un studiu „Impactul socio-economic și de mediu a tratamentului semințelor cu neonicotinoide la nivelul UE”. Studiul ajunge la concluzia că în decurs de cinci ani, pierderea acestei tehnologii ar putea costa agricultura și economia extinsă a UE până la 17 miliarde de euro, cu afectarea unui număr de 50 000 de locuri de muncă, în special în Europa de Est.

Studiu întocmit de: Iuliana Ionel- Institutul de Economie Agrară; Membrii și colaboratori-AMSEM